

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 17ΗΣ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1960

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΠΑΝΑΓ. ΜΠΡΑΤΣΙΩΤΟΥ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

ΚΑΤΑΘΕΣΙΣ ΕΣΦΡΑΓΙΣΜΕΝΩΝ ΦΑΚΕΛΩΝ

Ἐγένετο δεκτὴ ἡ κατάθεσις ἐν τῷ Ἀρχεῖῳ τῆς Ἀκαδημίας ἐσφραγισμένων φακέλων ὑπὸ τῶν: Ἀγγέλου Γαλανοπούλου, Γεωργίου Ν. Γεωργιάδου καὶ Δημοσθένους Δ. Ψιμούλη συμφώνως πρὸς σχετικὰς αἰτήσεις αὐτῶν.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ ΒΙΒΛΙΟΥ

Ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Ἰωάνν. Καλιτσουνάκης, παρουσιάζων τὸ βιβλίον τοῦ αὐστριακοῦ καθηγητοῦ *Albin Lesky: Geschichte der griechischen Literatur* (Ἱστορία τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς λογοτεχνίας) 1958, εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ὑπὸ τοῦ ἐν Βέρνην ἐκδοτικοῦ οἴκου Francke ἐξεδόθη ἐσχάτως πολῦτιμον διὰ τὴν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν βιβλίον, τοῦ ὁποίου συγγραφεὺς εἶναι ὁ γνωστὸς Αὐστριακὸς φιλόλογος Albin Lesky, Τακτικὸς Καθηγητὴς τοῦ ἐν Βιέννῃ Πανεπιστημίου.

Τὸ βιβλίον ἐπιγράφεται Ἱστορία τῆς (ἀρχαίας) Ἑλληνικῆς Λογοτεχνίας (*Geschichte der griechischen Literatur*) καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἓνα ὀγκώδη τόμον ἐξ 827 σελίδων.

Τὸ ἔργον τοῦτο εἶναι κατόρθωμα διὰ τὸν συγγραφέα του καὶ εὐεργέτημα δι' ἡμᾶς τοὺς φιλολόγους.

Ὁ κ. Λέσκυ εἶναι γνωστὸς ἐκτὸς πολλῶν ἄλλων καὶ ἀπὸ τὰς γραμματολογικὰς καὶ Ὀμηρικὰς ἐργασίας του, καὶ ἀναφέρω καὶ ἐν ἄλλο τελευταῖον ἀξιόλογον βιβλίον του, τὴν «Τραγικὴν ποίησιν τῶν Ἑλλήνων» (*Die tragische Dichtung der Hellenen*, 1956).

Ἀλλὰ τὸ προκείμενον βιβλίον περὶ τῆς Ἑλληνικῆς λογοτεχνίας δύναται νὰ

θεωρηθῆ ὡς μακρὰ ἐργασία τῆς μέχρι τοῦδε ζωῆς του καὶ ὡς νεώτατον ὑπὸ βιβλιογραφικὴν ἔποψιν καὶ ἀριώτατον ὑπὸ ἔποψιν μεθόδου καὶ συγχρόνου ἐκθέσεως τῶν πραγμάτων. Ἀρχίζει ἀπὸ τοῦ Ὀμήρου καὶ φθάνει ἕως εἰς τὸν Λιβάνιον, Μᾶρκον Αὐρήλιον, Πλωτῖνον καὶ Δίωνα τὸν Κάσιον.

Εἰς τὸν πρόλογόν του λέγει ὅτι δὲν εἶναι σκοπὸς τοῦ βιβλίου νὰ ἀναγράψῃ τὰ ὀνόματα ὄλων τῶν 2.000 περίπου Ἑλλήνων συγγραφέων, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα γνωρίζομεν, ἀλλ' ὅτι κύριος σκοπὸς τοῦ ἔργου τούτου εἶναι νὰ ἐκθέσῃ ἐκεῖνα τὰ ἐν τοῖς γράμμασι πνευματικὰ κατορθώματα τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων, τὰ ὁποῖα ἐπέδρασαν ἀποτελεσματικῶς εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ καλουμένου σήμερον δυτικοῦ πολιτισμοῦ.

Γραμματολογικὰ βιβλία περὶ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς λογοτεχνίας ὑπάρχοντα πολλὰ εἰς τὰς κυριωτάτας εὐρωπαϊκὰς γλώσσας καὶ δὴ καὶ εἰς τὴν Γερμανικὴν· παραδ. χάριν ἔχομεν τὰ παλαιότερα γερμανικὰ γραμματολογικὰ, θεμελιώδη τότε νομιζόμενα, ἔργα τῶν Bernhardy, Bergk, Sittl, Susemihl, τὸ παλαιότερον ἔργον τοῦ Karl Ottfried Müller, τὸ ὁποῖον παραμένει πάντοτε κλασσικόν, καὶ τοῦ ὁποίου ἀρίστην ἑλληνικὴν μετάφρασιν, ἀνταξίαν τοῦ πρωτοτύπου, ἐφιλοτέχνησεν ὁ Ἄρ. Κυπριανός. Οἱ Γάλλοι ἔχουν τὴν γραμματολογίαν τῶν δύο ἀδελφῶν Croiset, οἱ Ἄγγλοι τὸν Mahaffy κτλ. Τὰ περισσότερα τῶν ἔργων τούτων ἔμειναν ἡμιτελῆ, διότι ὁ βίος ἑνὸς καὶ μόνον ἀνθρώπου δὲν ἔξαρκεῖ πρὸς ἐκτενεστέραν ἢ βαθυτέραν ἐκθεσιν τοῦ ἀντικειμένου τοιαύτης συγγραφῆς.

Τοῦτο δύναται νὰ λεχθῆ καὶ διὰ τὰ δύο νεώτερα καὶ μνημειώδη γραμματολογικὰ ἔργα τοῦ Wilhelm Schmid καὶ Otto Stählin εἰς τὴν σειρὰν τοῦ Handbuch der Altertumswissenschaft, τὸ ὁποῖον ἐκδίδει ὁ Walter Otto, καθὼς καὶ διὰ τοὺς τέσσαρας τόμους τῆς Ἑλλην. Γραμματολογίας τοῦ Geffcken. Δὲν ἀναφέρω ἐκτενεστέρον τὰ συγγενῆ ἔργα τοῦ Wilamowitz καὶ Werner Jaeger. Ὁ πρῶτος ἔχει ἐκδώσει εἰς τὴν σειρὰν τοῦ Hinneberg (Kultur der Gegenwart) μίαν ἀδρᾶν ἐπισκόπησιν τῆς Ἑλληνικῆς Γραμματολογίας μὲ γενικὰς μὲν ἀλλὰ ἐπιγραμματικὰς, οὕτως εἰπεῖν, κρίσεις περὶ ἑνὸς ἐκάστου συγγραφέως. Ὁ Werner Jaeger ἐνύφανεν εἰς τὴν τρίτομον «Παιδείαν» του πλείστας ὄσας γραμματολογικὰς καὶ ἀνθρωπιστικὰς εἰδήσεις καὶ γνώμας. Δὲν θέλω νὰ παραλείψω νὰ ἀναφέρω τὸ σύντομον μὲν ἀλλὰ ἀξιόλογον βιβλίον του Walter Kranz, τὸ ὁποῖον πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐξεδόθη καὶ ἐπανεξεδόθη.

Πάντα τὰ ἀνωτέρω μνημονευθέντα συγγράμματα καθὼς καὶ τὰ σχετικὰ γραμματολογικὰ ἄρθρα παρὰ τῷ Pauly – Wissowa – Kroll ὑπερέβαλε σήμερον διὰ τὴν συγχρονιστικὴν ἐνημερότητα τῶν ἀπειραρίθμων εἰς τοὺς συγγραφεῖς γραμματολογικῶν προβλημάτων, διὰ τὴν ζωηρότητα καὶ ἀκρίβειαν τῆς ἐκθέσεως καὶ

τὸν πλοῦτον τῶν βιβλιογραφικῶν δεδομένων τὸ παρουσιαζόμενον βιβλίον τοῦ Lesky, ὅχι δὲ μόνον τὰ ἐν Γερμανίᾳ βιβλία ὑπερέβαλεν ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ καὶ τὰ εἰς τὰς ἀγγλοσαξονικὰς χώρας. Εἶναι δι' ἓνα φιλόλογον ἐντρυφήμα διδακτικῆς μελέτης καὶ εὐχάριστος πολλάκις ἐκπλήξις ὁ ἀριστοτεχνικὸς τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ὁ κ. Lesky συνοψίζει καὶ παρουσιάζει τὰ φιλολογικὰ προβλήματα, πῶς ἐκθέτει τὰς περὶ αὐτῶν ὑπαρχούσας γνώμας ἐπιδοκιμάζων, συμπληρῶν ἢ συζητῶν συντόμως αὐτάς. Ἐγὼ αὐτὸς ἐμελέτησα ἰδιαιτέρως ὠρισμένα κεφάλαια περὶ συγγραφέων μὲ τοὺς ὁποίους ἔχω μικρὰν τινα οἰκειότητα, ὅπως ὁ Ὅμηρος, ὁ Πλάτων, ὁ Αἰσχύλος, ὁ Θουκυδίδης καὶ ὁμολογῶ μὲ εὐγνωμοσύνην ὅτι ἐδιδάχθην νέας πάλιν ἀντιλήψεις καὶ ἔλαβα νέας νύξεις δι' ὠρισμένα ζητήματα.

Τὸ γραμματολογικὸν αὐτὸ βιβλίον τοῦ Lesky θὰ μεταφρασθῇ πάντως καὶ εἰς ἄλλας Εὐρωπαϊκὰς γλώσσας καὶ δὲν θὰ ἀργήσῃ νὰ ἐξαντληθῇ καὶ ἐπανεκδοθῇ ὑπὸ τοῦ ἰδίου. Θὰ ηὐχόμεν· νὰ μετεφράζετο καὶ εἰς τὴν ἰδικὴν μας γλῶσσαν, ἀλλὰ ἀπὸ λογίους ἐπιστήμονας, δυναμένους ὡς ἐκ τῆς μορφώσεώς των νὰ πράξωσι τοῦτο εὐσυνειδήτως καὶ ἐπιστημονικῶς. Τοῦτο θὰ ηὐχόμεν νὰ γίνῃ ἂν καὶ γνωρίζω ὅτι πλεῖστοι ὅσοι τῶν παρ' ἡμῖν φιλόλογον ἐννοοῦν τὴν Γερμανικὴν γλῶσσαν. Ἐχομεν ἤδη, ὡς γνωστὸν, μετάφρασιν εἰς τὴν σειρὰν τῆς Βιβλιοθήκης Μαρασλῆ ἄλλου παλαιοῦ παρομοίου πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Lesky γραμματολογικοῦ βιβλίου τοῦ ἄλλοτε ἐν Μονάχῳ Καθηγητοῦ Wilhelm Christ, τὸ ὁποῖον μετέφρασαν οἱ Λύσανδρος Χατζηκώνας καὶ Νικόλαος Πολίτης. Ὁ Christ μάλιστα ἀναφέρει καὶ τὰ κυριώτατα τῆς χειρογράφου ἢ παπυρολογικῆς παραδόσεως τοῦ ἐκάστοτε ἐξεταζομένου συγγραφέως, ὁ Lesky παραλείπει τοῦτο, ἂν καὶ ἀναντιρρήτως θὰ ἦτο καλὸν καὶ χρησίμον πρᾶγμα τοιαύτη τις μνεῖα, ἔστω καὶ σύντομος. Τοῦτο ἐλπίζομεν νὰ γίνῃ εἰς νέαν ἐκδοσιν. Ἀπὸ τῆς μεταφράσεως τῆς Γραμματολογίας τοῦ Christ ἔχουν παρέλθει ἐξήκοντα ὀλόκληρα ἔτη, παρίσταται λοιπὸν μεγάλη παρ' ἡμῖν ἀνάγκη, ἕνεκα τῶν συντελεσθεισῶν ἔκτοτε προόδων ἐν τῇ φιλολογικῇ ἐπιστήμῃ, νέου Γραμματολογικοῦ βιβλίου, ἐκθέτοντος τὰ πράγματα κατὰ τὰς σημερινὰς ἰσχυρούσας ἐν τῇ ἐπιστήμῃ δοξασίας καὶ ἀντιλήψεις, ὡς τοῦτο γίνεται εἰς τὸ βιβλίον τὸ ὁποῖον παρουσίασα εἰς ὑμᾶς. Τὰ διάφορα περίπλοκα γραμματολογικὰ ζητήματα βεβαίως ἐξακολουθοῦν νὰ ὑφίστανται καὶ θὰ ἐξετάζωνται καὶ διαλευκαίνωνται καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, ἀλλὰ τὸ βιβλίον τοῦ Lesky θὰ βοηθῇ ἐπὶ μακρὸν εἰς τοῦτο.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΑΝΤΕΠΙΣΤΕΛΛΟΝΤΟΣ ΜΕΛΟΥΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ.—Πορίσματα ἀπὸ τὸ βιβλίον συνοικεσίων τῆς ἀδελφότητος Βενετίας (1599 - 1700), ὑπὸ Σοφίας Ἀντωνιάδου.